ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ФАНЛАР АКАДЕМИЯСИ
ЁШ ОЛИМЛАР КЕНГАШИ
“BZONE CONSULTING CENTER” МЧЖ ҲАМДА
ЎЗБЕКИСТОН ИНТЕРНЕТ ТАДБИРКОРЛАР ВА
ЭЛЕКТРОН САВДО АССОЦИАЦИЯСИ
ТАШАББУСЛАРИ БИЛАН

“ЯНГИЛАНАЁТГАН ЎЗБЕКИСТОНДА ФАН, ТАЪЛИМ ВА ИННОВАЦИЯ УЙҒУНЛИГИ”

МАВЗУСИДАГИ

РЕСПУБЛИКА 6-СОН КЎП ТАРМОҚЛИ ИЛМИЙ-МАСОФАВИЙ ОНЛАЙН КОНФЕРЕНЦИЯСИ 2-ҚИСМ МАТЕРИАЛЛАРИ

**“НАУКА, ОБРАЗОВАНИЕ В ОБНОВЛЕНИИ УЗБЕКИСТАНА
И СОВМЕСТИМОСТЬ ИННОВАЦИЙ”
РЕСПУБЛИКА 6 – НЕСКОЛЬКО НАУЧНЫХ РАССТОЯНИЙ
МАТЕРИАЛЫ ОНЛАЙН КОНФЕРЕНЦИИ ЧАСТЬ 2**

**“SCIENCE, EDUCATION IN RENEWING UZBEKISTAN
AND COMPATIBILITY OF INNOVATION”
REPUBLIC 6 – MULTIPLE SCIENTIFIC DISTANCE
MATERIALS OF ONLINE CONFERENCE PART 2**

ТОШКЕНТ 2021

Удк. 001.895(575.1)
Ббк. 72(5У)
Я 61

“Янгиланаётган Ўзбекистонда фан, таълим ва инновация уйғунлиги” [ТОШКЕНТ 2021]
“Янгиланаётган Ўзбекистонда фан, таълим ва инновация уйғунлиги” мавзусидаги республика 6 – сон кўп тармоқли илмий масофавий онлайн конференцияси материаллари Тўплами 2-қисм, 25 апрель, Тошкент 2021. 677-б.

Ушбу Республика 6-сон кўп тармоқли илмий масофавий онлайн конференция 2-қисми 2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналишлари бўйича Ҳаракатлар стратегиясида кўзда тутилган вазифа – илмий изланиш ютуқларини амалиётга жорий этиш йўли билан фан соҳаларини ривожлантириш, шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Миромонович Мирзиёевнинг 2020 йил 24 январдаги Олий Мажлис аъзоларига анъанавий мурожаатномасида мамлакатимизда илм-фанни янада равнақ топтириш, ёшларимизни чуқур билим, юксак маънавият ва маданият эгаси этиб тарбиялаш, рақобатбардош иқтисодиётни шакллантириш борасида бошлаган ишларимизни жадал давом эттириш ва янги, замонавий босқичга кўтариш борасидаги вазифалардан келиб чиқиб Тўпламга Республика Олий ва ўрта махсус ўқув юртларида илмий изланишлар олиб бораётган ёш тадқиқотчилар, докторант, педагоглар, мактаб ўқитувчилари, магистрант ва талабаларнинг мақола ва тезислари киритилган.

Масъул муҳаррирлар:

1. Г. Т. Исанова – Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университети “Ўзбекистонда демократик давлат қуриш назарияси ва амалиёти” кафедраси катта ўқитувчи, фалсафа доктори (PhD).
2. Х.У.Тўхтаев. Ўзбекистон Республикаси Қонунчилик палатаси ҳузуридаги “Ёшлар парламенти” аъзоси.

Тошкент 2021

ТАҲРИРИЯТ АЪЗОЛАРИ

1. **Рақамли иқтисодиёт. Янгиланаётган Ўзбекистонни IT платформалари, янги технологиялар ва бизнес моделлари орқали ривожлантириш йўллари;** (Бабаджабов Содиқжон Шавкат ўғли – Ўзбекистон Республикаси Ёшлар ишлари агентлиги Инновация ва рақамли технологияларни ривожлантириш бошқармаси ходими, магистр, академик)

2. **Ҳуқуқий тадқиқотлар йўналиши;** (Исанова Гулбаҳор Тахировна – Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университети “Ўзбекистонда демократик давлат қуриш назарияси ва амалиёти” кафедраси катта ўқитувчи, фалсафа доктори (PhD))

3. **Ўзбекистонда ижтимоий соҳани ривожлантиришда ҳамда аҳолининг турли қатламларини ижтимоий қўллаб-қувватлашда замонавий технологияларни амалга ошириш йўналишлари;** (Г.Ҳ. Тиллаева – ЎзРФА Ёш олимлар кенгаши раис ўринбосари, фалсафа фанлари номзоди, доцент)

4. **Фалсафа ва ҳаёт соҳасидаги қарашлар;** (Сафаров Алижон Итолмасович – Журналистика ва оммавий коммуникациялар университети доценти.)

5. **Тарих саҳифаларидаги изланишлар;** (О.С. Хаитова – Навоий давлат кончилик институтининг Ижтимоий-гуманитар фанлар кафедраси мудири, тарих фанлари номзоди, доцент)

6. **Социология ва политологиянинг жамиятимизда тутган ўрни**; (Жуманиязова Насиба Сапарбаевна - ТошТЙМИ, ижтимоий-гуманитар фанлар кафедраси таянч докторанти, фалсафа доктори (PhD))

7. **Иқтисодиётда инноватцияларнинг тутган ўрни;** (Файзийева Ширин Шодмоновна – Қарши Муҳандислик иқтисодиёт институти Инновацион иқтисодиёт кафедраси ўқитувчиси, иқтисод фанлари номзоди доцент)

8. **Филология фанларини ривожлантириш йўлидаги тадқиқотлар;** (Тошева Дилдора Абдумаликовна – БухДУ Ўзбек тилшунослиги кафедраси ўқитувчиси, фалсафа доктори (PhD))

9. **Педагогика ва психология соҳаларидаги инновациялар;** (Тошева Дилдора Абдумаликовна – БухДУ Ўзбек тилшунослиги кафедраси ўқитувчиси, фалсафа доктори (PhD))

10. **Маданият ва санъат соҳаларини ривожланиши;** (Абдуллаев Машариб Саидаматович – Хоразм маъмун академияси ижтимоий-гуманитар фанлар бўлим бошлиғи, санъатшунослик фанлари доктори)

11. **Архитектура ва дизайн йўналиши ривожланиши**; (PhD, Техника фанлари фалсафа доктори, Ш.Х. Байматов – Тошкент архитектура-қурилиш институти катта ўқитувчиси)

12. **Техника ва технология соҳасидаги инновациялар**; (PhD, техника фанлари бўйича – Л.Н.Самиев, Тошкент ирригатsiя ва қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш мухандислари институти доценти)

13. **Физика-математика фанлари ютуқлари**; (С.С. Саитова – Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий Унверситети доценти, PhD – аниқ фанлар бўйича)

14. **Биомедицина ва амалиёт соҳасидаги илмий изланишлар**; (Аллаяров Латиф Камолович – ЎзР ФА Генетика илмий текшириш институтининг фалсафа доктори (PhD))

15. **Кимё фанлари ютуқлари;** (Ш.О. Саидова – ЎзР ФА Зоология иститутида кичик илмий ходими)

16. **Биология ва экология соҳасидаги инновациялар**; (Мирзаева Адолат Усмонбойевна – ЎзР ФА Ёш олимлар кенгаши Табиий сектор бошлиғи, фалсафа доктори (PhD))

17. **Агропроцессинг ривожланиш йўналишлари**; (Шарипова Васила Қусиновна – ЎзР ФА Ботаника институти катта илмий ходими, фалсафа доктори, PhD)

18. **Ўзбекистонда геология-минерология ҳамда география фани соҳасидаги инновациялар;** (Л.Н.Самиев – Тошкент ирригатция ва қишлоқ хўжалигини механизатциялаштириш мухандислари институти доценти, PhD – техника фанлари бўйича)

Нашрга тайёрловчи ва техник муҳаррирлар:

1. О.С. Хаитова – Навоий давлат кончилик институтининг ижтимоий-гуманитар фанлар кафедраси мудири, тарих фанлари номзоди, доцент.
2. М.М. Ваҳобова – Алишер Навоий номидаги ТошДЎТАУ магистранти.

Тўпламга Республика Олий ва ўрта махсус ўқув юртларида илмий изланишлар олиб бораётган ёш тадқиқотчилар, докторант, педагоглар, мактаб ўқитувчилари, магистрант ва талабаларнинг мақола ва тезислари киритилган.

Матнларда фойдаланилган мисол, кўчирма ва маълумотлар аниқлиги учун муаллифлар жавобгардирлар!!!

O'QUVCHILARDA OMMAVIY MADANIYATNING SALBIY OQIBATLARINI OLDINI OLISHNING TASHKILIY-PEDAGOGIK OMILLARI

ALEKSEYEVA NATALYA NIKOLAYEVNA
ILMIY RAXBARI MUXIDOVA OLIMA NURULLAYEVNA
BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI PEDAGOGIKA FAKULTETI TALABASI

Annotatsiya: Maqolada o‘quvchi-yoshlarni bugungi kunning dolzarb vaziyatida ommaviy madaniyatning salbiy oqibatlaridan qay darajada asrash va oldini olish choralari haqida fikr yuritilgan.

Kalit so‘zlar: ta'lim, o‘qish, savodxonlik, konseptsiya, sifat, malaka, ko‘nikma.

O‘zbekiston mustaqillikka erishgandan so‘ng barcha sohada tub o‘zgarishlar ro‘y berdi. Ayniqsa, ta’limdagi islohotlar fikrimiz isbotidir. Bugungi yoshlar prezidentimiz tashabbusi bilan zamonaviy mebel va jihozlar bilan bezatilgan, ko‘rkam va shinam ilm dargohlarida bilim olishmoqda. Kelajak avlodning o‘sib-ulg‘ayishini ilhomlantiruvchi va qo‘llab-quvvatlovchi Yoshlar Ittifoqi yoshlar ijtimoiy harakati bugungi kunda o‘z faoliyatini jadal sur’atda amalga oshirmoqda.

«O‘zbekiston Resrublikasida umumiy o‘rta ta’lim to‘g‘risida»gi Nizomda ta’kidlanganidek: «Boshlang‘ich ta’lim o‘qish, yozish, sanash, o‘quv faoliyatining asosiy malaka va ko‘nikmalari, ijodiy fikrlash, o‘zini-o‘zi nazorat qilish uquvi, nutq va xulq-atvor madaniyati, shaxsiy gigiena va sog‘lom turmush tarzi asoslarining egallab olinishini ta’minlashga da’vat etilgan». Shu asosga ko‘ra, boshlang‘ich sinflarda o‘quvchilarning umummadaniy va axloqiy ko‘nikmalari, dastlabki savodxonlik malakalari shakllantirilishi lozim.

Boshlang‘ich ta’lim jarayoni bolaning mantiqiy tafakkur qila olish salohiyati, aqliy rivojlanishi, dunyoqarashi, kommunikativ savodxonligi va o‘z-o‘zini anglash

salohiyatini shakllantirishga, jismonan sog‘lom bo‘lishga, moddiy borliq go‘zalliklarini his eta olishga, go‘zallik va nafosatdan zavqlana olish, milliy urf-odatlarni o‘zida singdirish va ardoqlash, ularga rioya qilishga o‘rgatadi.

Milliy mafkuraning yana bir muhim sharti - bu o‘zlikni anglashdir. O‘zlikni anglash deganda tarixiy xotirani tiklash, nasl-nasabimiz kim ekanini, kimlarning vorisi ekanimizni anglab etishni, shundan kelib chiqib, o‘zimizga xos, o‘zimizga mos jamiyat barpo etishdir.

Biz milliy g‘oya, milliy mafkura masalasi g‘oyat murakkab, serqirra muammo ekanligini anglab turibmiz. Shuning uchun yurt tinchligi, Vatan ravnaqi va xalq farovonligi yo‘lida biz uchun birlashtiruvchi bayroq bo‘lishi millat, jamiyat va davlatning manfaatlarini o‘zida mujassam etishi lozim. Ana shu muhim masaladan kelib chiqib alohida milliy istiqlol mafkurasi Kontseptsiyasi ustida ishlashda amaliy masalalarga e'tibor berish zarur. Bu ishni amalga oshirish uchun avvalombor aniq reja, aniq maqsadni belgilab olish lozim. Milliy mafkurani oddiy inson ongiga etkazish maqsadida uni 102oddiylikdan murakkablikka qarab boradigan me'yorda yoritish, bosqichma-bosqich asosda ifodalash darkor.

Odamlarning bugungi qarashlarini inobatga olgan holda ularning bu masalani anglash, mohiyatini idrok eta olish darajasi va saviyasini o‘zimizga aniq tasavvur qilishimiz kerak;

Bu muhim ishni boshlashdan avval jamiyatning mafkura tushunchasiga munosabatini aniqlab olish, barcha toifalarning qarashlarini qamrab olish, ularni ko‘z o‘ngimizdan o‘tkazishimiz zarur;

Kontseptsiyaning sifati va kelgusidagi samarasi – ta'siri, avvalo, uning ustida ishlaydigan guruh a'zolarining tayyorgarlik darajasiga, ularning bu masalaning tarixi, ahamiyati, jamiyatimiz uchun zarurligini qay darajada tushunishiga bog‘liqligini oldindan tasavvur qilishimiz kerak.

Demak, xalqni buyuk kelajak va ulug‘vor maqsadlar sari birlashtirish, mamlakatimizda yashaydigan millati, tili va dinidan qat'iy nazar, har bir fukaroning yagona vatan baxt-saodati uchun doimo mas'uliyatni his etib yashashga chorlash, ajdodlarimizning bebaho me'rosi, milliy qadriyat va an'analariga munosib bo‘lishga erishish, yuksak fazilatli va komil insonlarni tarbiyalash, ularni yaratuvchanlik ishlariga da'vat qilish, shu muqaddas zamin uchun fidoiylikni hayotimiz mazmuniga aylantirish — milliy istiqlol mafkurasining bosh maqsadidir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati

1. O‘zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi.–T.: «O‘zbekiston», 1992, 46 b.

2. Abdullayeva Q. Va b. O‘qish axborot vositalarii. (Bilim bog‘i) 2-sinf. – T.: O‘qituvchi, 2003 y., 192 6.

3. Adizov B. R. Boshlanqich ta'limni ijodiy tashkil etishning nazariy asoslari. 13.00.01. —pedagogika nazariyasi va tarixi.— T.:2003 y, 44 b.

4. Barkamol avlod orzusi // Qurbonov Sh., Sayidov Q, Ahliddinov R. //Xalq ta'limi. 1998. №6 4–196.

5. Boshlanqich ta'lim Kontsepsiyasi //Boshlanqich ta'lim, 1998, №6, 15-18 bet.103

ILMIY RAXBARI MUXIDOVA OLIMA NURULLAYEVNA...100

28. BOSHLANG'ICH SINFLARDA ZAMONAVIY O'QUV JARAYONI
КАЗАКОВА ФАРОХАТ …………………………………………………………………………..103

29. INSON HAYOTIDA FAOLIYATNI RIVOJLANTIRISH VA YAXSHILASH
KURBONBOYEVA ZUXRA BAXTIYOR QIZI……………………..…………………..……..…106

30. BOSHLANG'ICH SINFLARDA MATEMATIK TA'LIMNING ZARURIYATI
O'RUNOVA MUXABBAT BEKBERGANOVNA...110

31. BOSHLANG'ICH SINFLARDA DIDAKTIK O'YINLARDAN FOYDALANISH TEXNOLOGIYASI
RISKIDINOVA NARGIZA ABOBAKIROVNA...114

32. BOLALAR ADABIYOTI TARJIMASINING XUSUSIYATLARI
OLIMOVA SAYOHAT ORIPOVNA ……………………………………..…………………….……...118

33. BOSHLANG'ICH TA'LIM TARBIYALANUVCHILARNING NUTQIY MULOQOTLARI XUSUSIDA
XUDAYBERGENOVA MUBORAK …………….……………………..….…….………………124

34. O`ZBEK BOLALAR NUTQIDA MUROJAAT BIRLIKLARI
NOZIMA RAHMATOVA………………………………………..………..………………………..…..127

35. O'SMIRLAR SPORT MAKTABINING BOSHLANG'ICH GURUHLARIDA EGILUVCHANLIK VA CHAQQONLIK JISMONIY SIFATLARINI TARBIYALASH XUSUSIYATLARI
КУРБАНОВА РУЗА ЭРКАЕВНА…………………………….……………………………………...132

36. BOSHLANG'ICH SINFLARDA INTEGRATSION YONDASHUV ASOSIDA O'QITISHNING AHAMIYATI
MURATOVA AYGERIM AZIZBEKOVNA...…………………………………..………………..….135

37. СПОРТ ТУРЛАРИДАН ШУҒУЛЛАНУВЧИЛАРНИНГ ЮҚОРИ НАТИЖАЛАРГА ЭРИШИШИДА ПСИХОЛОГИК ТАЙЁРГАРЛИКНИНГ АҲАМИЯТИ